

OZIRALNI ZAIMKI V SLOVENŠČINI

KAJ SO OZIRALNI ZAIMKI?

Oziralne zaimke uporabljamo, ko se nanašamo na določeno informacijo v stavku. Kot pove njihovo ime, se "ozirajo" za glavnim stavkom.

Kdor ima srečo v življenju, ta naj jo deli s ostalimi.

Od vprašalnih zaimkov (npr. kdo, kaj, česa, kdaj, komu ipd.) se razlikujejo po tem, da imajo na koncu črko -r: kdor, kar, česar, kadar, komur ipd.

Zapomni si: oziralni zaimek se "ozira"; na koncu ima črko -r.

Zelo pogosta oziralna zaimka sta **kdor** (za osebe) in **kar** (za stvari). Ta dva zaimka imata oblike za vseh šest sklonov v slovenščini.

imenovalnik	KDOR	KAR
rodilnik	KOGAR	ČESAR
dajalnik	KOMUR	ČEMUR
tožilnik	KOGAR	ČESAR
mestnik	(PRI) KOMER	(PRI) ČEMER
orodnik	(S) KOMER	(S) ČIMER

Zapomni si: od drugega sklona naprej se oblike zaimka kar začnejo na črko -č: česar, čemur, čemer itd.

VAJE

Vstavi pravilno obliko oziralnega zaimka.

_____ se je igral z žogo, naj jo tudi pospravi.
Na testu ne prepisi tistega, _____ ne znaš, raje pusti prazno.
_____ je v mladosti ugriznil pes, se jih za vedno boji.
Povej še nam tisto, o _____ si se pogovarjal z mamo.
Denar daj tistemu, pri _____ si naročil pico.
Ali lahko pojem, _____ je ostalo?
_____ je Mojca podarila rožo, ta je res srečnež.

V povedih uporabi vprašalni zaimek (kdo, kaj) ali oziralni zaimek (kdor, kar).

_____ je pred vrati?
Dobila je vse, _____ si je zaželela.
_____ si vprašal za nasvet, sestro ali brata?
Povej nam prosim, _____ je danes za kosilo!
_____ hodi naokrog s telefonom v roki, se hitro spotakne.

Spoznali smo že oziralne zaimke, s katerimi se nanašamo na osebe (kdor) ali stvari (kar). Z oziralnimi zaimki pa lahko opišemo tudi prostor ali smer (**kjer**, **kamor**), čas (**kadar**), način (**kakor**), količino (**kolikor**), lastnost (**kakršen**), vrsto (**kateri**, **ki**), lastnino (**čigar**) in druge okoliščine. Oglejmo si nekaj primerov.

V soboto smo šli v Lipico, **kjer** smo spoznali program jahalne šole.
Kadar je suho vreme, se odpravimo na izlet v gore.
Človek, **kakršen** je on, bo v prihodnosti zelo uspešen.
Obnašal se je, **kakor** da se ni nič zgodilo

KJER   **KADAR**
KATERI   **ČIGAR**
KAKRŠEN   **KOLIKOR**
KI   **KAKOR**   **KAMOR**

Ki in **kateri** sta posebna oziralna zaimka, ki ju pogosto zamenjujemo. Uporabljamo ju v odvisnih stavkih ali kot odgovor na vprašanje "kateri". Poglejmo si tri primere.

*To je žoga, **ki** jo je prinesel Jure.*

*To je žoga, **ki** jo uporabljamo za nogomet.*

*To je žoga, **s katero** se igramo na vrtu.*

Oziralni zaimek **ki** uporabljamo v odvisnih stavkih, ko želimo opredeliti ali dodati informacije. V ki-stavkih torej dodatno razložimo, o čem govorimo.

Zapomni si: zaimku **ki velikokrat sledi osebni zaimek (jo, ga, jih), npr. *To je oseba, **ki** jo pogosto srečam na ulici.***

Oziralni zaimek **kateri** uporabljamo, ko pred njim stoji predlog (s, pred, o ipd.).

*Pokliči prijateljico, **s katero** si včeraj šla v kino.*

*To je naprava, **o kateri** smo se pogovarjali včeraj.*

*(!) Ampak: To je naprava, **ki** jo uporabljamo vsak dan.*

Zaimek **kateri** uporabljamo tudi takrat, ko govorimo o pripadnosti oz. lastnini.

*Prijateljica, **katere** mama je učiteljica, me pokliče vsak dan.*

*Tri skupine, **katerih** naloga je zagotoviti varnost, delujejo že šest let.*

*Pes, **katerega** lastnik sedi v kavarni, glasno laja na ljudi.*

V tem primeru uporabljamo zaimek v **drugem sklonu** (katere, katerega, katerih). Da ti bo lažje, si lahko pomagaš s trikom: pred zaimek v mislih postavi besedico "od", npr. *Tri skupine, (od) katerih naloga je zagotoviti varnost, delujejo že šest let.*

Avtorica: Dafne Marko

Zaimek **kateri** pa ima še eno posebnost. Ko je lastnik **oseba moškega spola v ednini**, uporabljamo obliko **čigar**. V vseh ostalih primerih uporabljamo obliko **kateri**. Primerjaj naslednje povedi.

Moški, **čigar** otroci se igrajo na vrtu, bere časopis.
Prijatelj, **čigar** starša sta zdravnika, je moj sošolec.

Ženska, **kateri** otroci se igrajo na vrtu, bere časopis.
Prijateljica, **kateri** starša sta zdravnika, je moja sošolka.

Zapomni si: zaimek čigar uporabljamo samo za osebe moškega spola v ednini.

VAJE

Vstavi zaimek ki ali kateri.

Računalnik, _____ ga uporablja mama, je že star.
Posodi mi prosim nalivnik, s _____ pišeš v zvezek.
Ali še uporabljaš telefon, _____ si ga dobil za božič?
Kupila je knjigo, iz _____ se lahko uči.

Vstavi zaimek kateri ali čigar.

Gospodar, _____ kmetijo so prodali, se je preselil v mesto.
V mesto grem s prijateljico, _____ bratje so starejši od mene.
Včeraj sem srečal sošolca, _____ oče je zobozdravnik.
Največ starega papirja je zbral 4. razred, _____ razrednik je naš sosed.